

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 1/2015-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. januára 2015 predbežne prerokoval sťažnosť M. K., zastúpeného advokátom JUDr. Ladislavom Ščurym, Mierova 1725, Čadca, vo veci namietaného porušenie jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 1 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 2 To 48/2014-29 z 2. októbra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. decembra 2014 doručená sťažnosť M. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len

„krajský súd“) č. k. 2 To 48/2014-29 z 2. októbra 2014 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z k nej pripojených príloh vyplýva:

„Dňa 7.10.2014 bolo voči mne ako obvinenému uznesením povereného vyšetrovateľa PZ v Čadci ČVS:ORP-508/1-VYS-CA-2014 zo dňa 7.10.2014 začaté trestné stíhanie v zmysle § 199 ods. 1 Tr. por. a súčasne aj vznesené obvinenie v zmysle § 206 ods. 1 Tr. por. Vyšetrovateľ PZ ma obvinil zo skutku, ktorý je kvalifikovaný ako zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, b/ TZ. ...

Ja ako obvinený som bol políciou zadržaný dňa 6.10.2014 o 17.00 hod., pričom následne som bol na základe súhlasu prokurátora OP Čadca prepustený na slobodu dňa 7.10.2014 o 11.45 hod., opätovne som bol políciou zadržaný dňa 14.10.2014 o 7.11 hod. a osobná sloboda mi bola obmedzená dňa 1.4.10.2014 o 9.00 hod. ...

Dňa 15.10.2014 o 9.50 hod. bol doručený Okresnému súdu v Čadci návrh prokurátora Okresnej prokuratúry Čadca č. Pv 927/14/5502-10 zo dňa 15.10.2014 na vzatie do väzby z vyššie uvedených dôvodov.

Dňa 15.10.2014 o 14.30 hod. bolo uskutočnené neverejné zasadnutie na Okresnom súde v Čadci pod č. k. 1 Tp/ 28/2014, na ktorom bolo vyhlásené uznesenie sudcu pre prípravné konanie, že podľa § 87 ods. 2 Tr. por. s poukazom na § 71 ods. 3 písm. c/ Tr. por. ma ako obvineného súd berie do väzby.

Proti predmetnému uzneseniu Okresného súdu v Čadci som si ako obvinený podal sťažnosť...

Krajský súd... rozhodol tak, že uznesenie sp. zn. 1Tp/28/2014 zo dňa 15.10.2014 OS Čadca zrušil a ďalej rozhodol, že... z dôvodov § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. ma berie do väzby...

Proti uzneseniu KS v Žiline zo dňa 22.10.2014 o vzatí do väzby som podal sťažnosť... pričom o predmetnej sťažnosti KS v Žiline ani len nerozhodoval. Krajský súd v Žiline mi oznámil, že o mojej sťažnosti rozhodovať nebude s odkazom, nech sa obrátim s mimoriadnym opravným prostriedkom na nadriadený orgán. ...

Mám za to, že Krajský súd... sa nevysporiadal so všetkými skutočnosťami ako aj dôvodmi väzby podľa § 71 ods. 1 Tr. por. a preto rozhodol o vzatí do väzby nezákonne, nakoľko u mojej osoby ani jeden z dôvodov väzby... neexistuje.

... skutok, za ktorý som obvinený, sa nestal tak, ako je uvedený v... uznesení o začatí trestného stíhania... nie je pravda, že... som sa sčasti priznal ku skutkom, ktoré sú mi kladené za vinu. ...

Nie je pravdou, že vykonané dokazovanie výsluchom poškodenej a svedkov A. Z. a P. S. dostatočne preukazuje, že som uvedené skutky spáchal. ...

... Sudca pre prípravné konanie ako i odvolací súd za podstatný dôvod väzby uviedli, že som bol trikrát právoplatne odsúdený a mám toto zaznamenané v odpise registra trestov. V predchádzajúcich troch konaniach som sa zakaždým osvedčil. V zmysle § 50 ods. 7 Tr. zák. ak sa vyslovilo, že sa odsúdený v skúšobnej dobe osvedčil, alebo ak sa má za to, že sa osvedčil, hľadá sa na neho, ako keby nebol odsúdený. Predmetné ustanovenie Trestného zákona však porušil Okresný súd Čadca ako i Krajský súd v Žiline, nakoľko uviedli, že nemožno tieto odsúdenia prehliadnuť. Uvedené konanie považujem za nezákonné, nakoľko moje prechádzajúce konania boli najväčším dôvodom pre vzatie do väzby, pričom Trestný zákon ukladá, aby sa na takého odsúdeného hľadelo, ako keby nebol odsúdený.

Je potrebné uviesť ešte jednu podstatnú skutočnosť a to, že v kontexte doteraz zabezpečených dôkazov vyšetrovateľom, najmä s poukazom na výpovede poškodenej a svedkov, nie je možné skutok, ktorý sa mi kladie za vinu, kvalifikovať ako zločin týranie osoby blízkej a osoby zverenej v zmysle § 208 ods. 1 písm. a/, b/ Tr. zák. Pokiaľ som ako obvinený pripustil, že som poškodenej nadával, je tento skutok možné kvalifikovať iba ako prečin nebezpečného vyhrážania v zmysle § 360 Tr. zák. alebo priestupok podľa občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 priestupkového zákona. ...

... Väzba musí byť vždy odôvodnená konkrétne zistenými skutočnosťami, prihliadajúc aj na časový limit, keďže o návrhu na vzatie do väzby musí sudca pre prípravné konanie rozhodnúť do 48 hodín, resp. pri obzvlášť závažných zločinoch do 72 hodín.

... príslušníci OO PZ V Čadci ma zadržali dňa 6.10.2014 o 17.00 hod. ako obvineného, a tým mi obmedzili osobnú slobodu. Následne ma prepustili na základe telefonického súhlasu prokurátora OP v Čadci dňa 7.10.2014 o 11.45 hod. s tým, že ma opäť zadržali dňa 14.10.2014 o 9.00 hod. Ako obvinený som bol predvedený pred sudcu pre

prípravné konanie až dňa 15.10.2014 o 14.30 hod. Teda o mojej väzbe ako obvineného bolo rozhodnuté až po 8 dňoch od môjho zadržania. Pokiaľ podľa súdu existujú dôvody väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por., nakoľko u obvineného je dôvodná obava, že by pri ponechaní na slobode pokračoval v trestnej činnosti, tak by som rád podotkol, že ako obvinený som mohol pokračovať v trestnej činnosti, resp. som mohol dokonat' trestný čin počas 7 dní od môjho prvého prepustenia na slobodu v dňoch 7.10.2014 až 14.10.2014. Podľa môjho názoru rozhodnutie KS v Žiline v tejto časti nezapočítava obmedzenia osobnej slobody od 6.10.2014 od 17.00 hod. do 7.10.2014 do 11.45 hod. do väzby nezákonné, pretože je to v rozpore s ust. § 45 Tr. zák. a 414 ods. 1 Tr. por.

Trestný poriadok v § 72 ods. 2 výslovne upravuje povinnosť súdu vypočúť obvineného pred rozhodnutím o väzbe. ...

Vzhľadom na citovaný judikát NS SR mám za to, že okresný súd i krajský súd mi ako sťažovateľovi odňal základné ústavné právo zúčastniť sa konania pred súdom a byť na ňom riadne vypočutý. Na riadne vypočutie majú súdy povinnosť obvinenému vytvoriť patričný priestor, čo sa však pri mojom prejednaní väzby pred Krajským súdom v Žiline nestalo. ...

Nakoľko v mojom prípade ako sťažovateľa som bol vypočutý iba prvostupňovým súdom, avšak KS v Žiline zrušil rozhodnutie prvostupňového súdu a následne ma opäť zobral do väzby, bolo podľa môjho názoru jeho povinnosťou ma riadne k veci vypočúť, pretože skutočnosti uvádzané pred prvostupňovým súdom viedli, k tomu, že rozhodnutie síce zrušil a následne opätovne na moju osobu uvalil väzbu, pričom na základe tých istých skutočností, bez ich ďalšieho doplnenia, resp. ozrejmienia, nemohlo dôjsť k zmene rozhodnutia, ku ktorému pristúpil KS v Žiline a to tým, že ma vzal do väzby.“

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Základné právo M. K... na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy SR, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa Čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a uznesením Krajského súdu v Žiline č. 2Tpo/48/2014-29 zo dňa 22.10.2014 porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Krajského súdu v Žiline č. 2Tpo/48/2014-29 zo dňa 22.10.2014.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva M. K... finančné zadostučinenie vo výške 2.000,- € ako náhradu nemajetkovej ujmy, ktoré je povinný zaplatiť porušovateľ do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu. ...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (v tomto prípade sťažnosti) podľa § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

V zmysle judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03).

Sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 a čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu.

Sťažovateľ vidí porušenie označených práv v tom, že

- krajský súd sa nevysporiadal so všetkými skutočnosťami a dôvodmi väzby, pretože skutok, z ktorého je obvinený, sa nestal tak, ako to je uvedené v uznesení o začatí trestného stíhania,

- krajský súd pri rozhodovaní o vzatí do väzby prihliadal na jeho predchádzajúce odsúdenia napriek tomu, že tieto odsúdenia boli zahladené,

- krajský súd nezapočítal obmedzenie osobnej slobody od 6. októbra 2014 od 17.00 h do 7. októbra 2014 do 11.54 h a toto rozhodnutie je nezákonné,

- pred rozhodnutím o väzbe nebol vypočutý,

- krajský súd nerozhodoval o jeho sťažnosti proti uzneseniu krajského súdu.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane na základe postupu stanového zákonom:

- a) zákonné pozbavenie slobody osoby po odsúdení príslušným súdom;
- b) zákonné zatknutie alebo pozbavenie slobody z dôvodu nesplnenia rozhodnutia vydaného súdom v súlade so zákonom alebo s cieľom zabezpečiť splnenie povinnosti stanovenej zákonom;
- c) zákonné zatknutie alebo pozbavenie slobody za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak je to dôvodne považované za potrebné za účelom zabránenia spáchaniu trestného činu alebo úteku po jeho spáchaní;
- d) pozbavenie slobody maloletého na základe zákonného rozhodnutia za účelom výchovného dohľadu alebo jeho zákonné pozbavenie slobody za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán;
- e) zákonné pozbavenie slobody osôb, aby sa zabránilo šíreniu nakažlivej choroby, alebo duševne chorých osôb, alkoholikov, narkomanov alebo tulákov;
- f) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie štátu, alebo osoby, proti ktorej sa vedie konanie o vypovedaní alebo vydaní.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by vzhľadom na osobitné okolnosti mohla byť verejnosť konania na ujmu záujmom spravodlivosti.

Podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

Podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku vziať do väzby možno len obvinenú fyzickú osobu. Uznesenie o vzatí do väzby sa musí odôvodniť aj skutkovými okolnosťami. O väzbe rozhoduje súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie. Pred rozhodnutím o vzatí alebo nevzatí obvineného do väzby musí byť obvinený vypočutý.

Sťažovateľ bol uznesením Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 Tp 28/2014 z 15. októbra 2014 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) podľa § 87 ods. 2 Trestného poriadku z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku vzatý do väzby. Väzba sa *„začala dňa 14.10.2014 o 9.00 hod., s tým, že do lehoty väzby sa započítava doba obmedzenia osobnej slobody obvineného od 17.00 hod. dňa 6.10.2014 do 11.54 hod. dňa 7.10.2014 a väzba obvineného sa bude vykonávať v Ústave na výkon väzby v Žiline“*. Tým istým uznesením okresný súd podľa § 80 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku žiadosť sťažovateľa o nahradenie väzby zárukou dôveryhodnej osoby zamietol, podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku väzbu u sťažovateľa nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka a podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku žiadosť sťažovateľa o nahradenie väzby peňažnou zárukou zamietol.

Sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd napadnutým uznesením.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústava rozdeľuje ústavnú ochranu základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri

poskytovanie ochrany týmto právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy) tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

V prípade uplatnenia uvedenej subsidiárnej právomoci ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04).

Opierajúc sa o tieto východiská ústavný súd posudzoval aj sťažnosť sťažovateľa.

Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať ratio decidendi (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich pre a proti väzbe, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (III. ÚS 271/07).

Vo vzťahu k námietke sťažovateľa, že krajský súd sa nevysporiadal so všetkými skutočnosťami a dôvodmi väzby, pretože skutok, z ktorého je obvinený, sa nestal tak, ako to je uvedené v uznesení o začatí trestného stíhania, ústavný súd poukazuje na túto časť odôvodnenia uznesenia krajského súdu:

«... proti obvinenému M. K. bolo začaté trestné stíhanie a vznesené obvinenie vyšetrovateľom OR PZ v Čadci dňa 7.10.2014 pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 203 ods. 1 písm. a), b) Tr. zák... Doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie bol spáchaný, má znaky trestného činu a sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený M. K. V tejto súvislosti krajský súd poukazuje na výpoveď poškodenej A. K. a tiež na výpovede svedkov A. Z. a P. S. Pokiaľ obvinený hodnotí tieto výpovede ako nepostačujúce a v dôsledku toho namieta i právnu kvalifikáciu jeho konania je potrebné ho upozorniť, že rozhodnutie o vine či nevine bude predmetom ďalšieho dokazovania v prebiehajúcim trestnom konaní, pričom orgány činné v trestnom konaní a súd sú povinné s rovnakou starostlivosťou objasňovať okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti svedčiace v jeho prospech.

Skutočnosť, že obvinený M. K. popiera spáchanie skutku, pre ktorý mu bolo vznesené obvinenie, je forma jeho obhajoby, ktorá bude preverovaná v ďalšom priebehu trestného konania.. Treba upozorniť, že Trestný poriadok nevyžaduje, aby existencia, dôvodného podozrenia zo spáchania trestného činu bola podporená aj zodpovedajúcimi dôkazmi proti obvinenému. Pri rozhodovaní o väzbe postačuje dostatočne preukázať podozrenie, že obvinený spáchal skutok, ktorým naplnil znaky príslušného trestného činu. Až následne po vznesení obvinenia sa v rozhodujúcej miere vytvára priestor pre dokazovanie v prípravnom konaní, v dôsledku čoho sa dôvodnosť vzneseného obvinenia postupne buď potvrdzuje alebo vyvracia. Dôvodné podozrenie predpokladá existenciu faktov alebo informácií, ktoré by objektívnemu pozorovateľovi umožnili úsudok o tom, že konkrétna osoba mohla spáchať trestný čin, pričom jeho „dôvodnosť“ závisí vždy od všetkých okolností každého konkrétného prípadu.»

Ústavný súd konštatuje, že posúdenie, či doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú spáchaniu skutku, pre ktorý bolo trestné stíhanie začaté, či tento skutok má znaky trestného činu a či existujú dôvody na podozrenie, že skutok spáchal obvinený (sťažovateľ), patrí

do výlučnej právomoci všeobecných súdov, a nie ústavného súdu. Krajský súd tieto závery vyvodil z výpovedí svedkov a poškodenej, pričom ústavný súd zdôrazňuje, že úvahy krajského súdu o tom, že Trestný poriadok nevyžaduje, aby existencia dôvodného podozrenia zo spáchania trestného činu bola podporená aj zodpovedajúcimi dôkazmi proti obvinenému, ale postačuje iba dostatočne preukázať podozrenie, že obvinený spáchal skutok, ktorým naplnil znaky príslušného trestného činu, sú v súlade s ustálenou judikatúrou ústavného súdu (napr. IV. ÚS 375/08, IV. ÚS 383/04), pričom sťažovateľ v sťažnosti neuviedol žiadne skutočnosti, na základe ktorých by ústavný súd dospel k záveru o tom, že je dôvod sa od tejto judikatúry potrebné odkloniť.

Vo vzťahu k námietkam sťažovateľa, že pred rozhodnutím o väzbe nebol vypočutý, že krajský súd nezapočítal obmedzenie osobnej slobody od 6. októbra 2014 od 17.00 h do 7. októbra 2014 do 11.54 h do doby trvania väzby a že toto rozhodnutie je nezákonné, je potrebné poukázať na túto časť odôvodnenia krajského súdu:

„Krajský súd na podklade podanej sťažnosti preskúmal podľa § 192 ods. 1 Tr. por. správnosť a zákonnosť výrokov napadnutého uznesenia, ako i konanie, ktoré im predchádzalo, prihliadajúc pritom i na prípadné chyby, ktoré neboli sťažnosťou vytýkané... zistil, že sťažnosť obvineného...je dôvodná, ale pre iné skutočnosti ako uviedol sťažovateľ.

Krajský súd... z predloženého vyšetrovacieho a súdneho spisu zistil...:

Uznesením vyšetrovateľa OR PZ Čadca zo dňa 7.10.2014 pod č. ČVS:ORP-508/1-VYS-CA-2014 bolo začaté trestné stíhanie a vznesené obvinenie M. K. pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), b) Tr. zák... Zo zápisnice o zadržaní a obmedzení osobnej slobody podozrivej osoby na č.l. 7 vyšetrovacieho spisu je zistiteľné, že M. K. bol postupom podľa § 85 ods. 2 Tr. por. zadržaný ako podozrivý dňa 6.10.2014 o 17.00 hod... 7.10.2014 vyšetrovateľ PZ vydal príkaz, aby bol M. K. podľa § 85 ods. 4 Tr. por. prepustený ihneď na slobodu. Tento príkaz bol zrealizovaný dňa 7.10.2014 o 11.54 hod. ... Obvinený M. K. bol v prítomnosti obhajcu ku skutku vypočutý dňa 14.10.2014. Poškodená A. K. a tiež svedkovia A. Z. a P. S. boli vypočutí za prítomnosti obvineného i jeho obhajcu. Z úradného záznamu zo dňa 7.10.2014 vyplýva, že obvinený M. K. bol dňa 7.10.2014 eskortovaný do FNsP v Žiline, kde bol hospitalizovaný pre možný vývoj delíria tremens.

... do podateľne Okresného súdu Čadca bolo dňa 15.10.2014 o 9.50 hod. doručené podanie prokurátora Okresnej prokuratúry Čadca Pv 927/14/5502-10, ktorým podľa § 87 ods. 1 Tr. por. podal návrh na vzatie do väzby obvineného M. K.

Podľa § 87 ods. 2 Tr. por. sudca pre prípravné konanie je povinný do 48 hodín a pri obzvlášť závažných zločinoch do 72 hodín od prevzatia zadržanej osoby podľa a doručenia návrhu prokurátora na vzatie do väzby, túto osobu vypočúť a rozhodnúť o jej vzatí do väzby alebo ju prepustiť na slobodu.

... návrh prokurátora na vzatie do väzby obvineného M. K. bol doručený okresnému súdu dňa 15.10.2014 o 09.50 hod. a o návrhu prokurátora konal sudca pre prípravné konanie Okresného súdu Čadca dňa 15.10.2014 o 14.30 hod. Z uvedeného vyplýva, že sudca pre prípravné konanie konal a rozhodol do 48 hodín od doručenia návrhu prokurátora, a teda postupoval spôsobom zodpovedajúcim zákonu. Správne určil začiatok plynutia lehoty väzby na deň 14.10.2014 o 9.00 hod., ktorá skutočnosť vyplýva zo zápisnice o zadržaní obvineného na č.l. 13 vyšetrovacieho spisu. Nesprávne však postupoval, keď do lehoty väzby započítal dobu obmedzenia osobnej slobody obvineného od 17.00 hod. dňa 6.10.2014 do 11.54 hod. dňa 7.10.2014. Tento postup sudcu pre prípravné konanie je v rozpore s ustanovením § 414 ods. 1 Tr. por. a rovnako v rozpore s hmotnoprávnymi podmienkami započítania väzby uvedenými v § 45 Tr. zák.

Ostatné výroky napadnutého rozhodnutia trpeli formálnymi nedostatkami, ktoré krajský súd ako nadriadený po splnení preskúmvacej povinnosti napravil a odstránil sám svojim vlastným rozhodnutím tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Dôvody, ktoré obvinený prezentoval v sťažnosti prostredníctvom obhajcu a na základe ktorých žiadal zrušiť napadnuté uznesenie a jeho prepustiť z väzby na slobodu, krajský súd neakceptoval a považuje ich za nenáležité.“

Pokiaľ sťažovateľ tvrdí, že pred rozhodnutím o vzatí do väzby nebol vypočutý, ústavný súd uvádza, že toto tvrdenie sťažovateľa sa nezakladá na pravde. Sťažovateľ bol pred rozhodnutím o väzbe sudcom okresného súdu vypočutý v súlade s § 72 ods. 2 Trestného poriadku 15. októbra 2014, o čom svedčí zápisnica napísaná 15. októbra 2014 o 14.30 h na okresnom súde, ktorú sťažovateľ k svojej sťažnosti priložil. Ústavný súd zdôrazňuje, že krajský súd napadnutým uznesením uznesenie okresného súdu vo výroku

o vzatí do väzby zrušil z dôvodu formálnych nedostatkov uznesenia okresného súdu a následne v zmysle § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku rozhodol rovnakým výrokom. Z uznesenia krajského súdu zároveň vyplýva, že pri rozhodovaní sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu neakceptoval dôvody obhajcu sťažovateľa, na základe ktorých žiadal zrušiť uznesenie okresného súdu a považoval ich za nenáležité.

Pri posudzovaní tejto námietky sťažovateľa ústavný súd vzal do úvahy aj relevantnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), v zmysle ktorej sa ESLP v prípadoch, ak bola osobná sloboda fyzickej osoby obmedzená v súlade s čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru (čo je aj prípad sťažovateľa, pozn.), prikláňa k nutnosti a nevyhnutnosti výsluchu dotknutej osoby pred súdom, ako aj k zásade kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní (rozsudok vo veci Nikolov v. Bulharsko z 25. marca 1999, rozsudok vo veci Kampanis v. Grécko z 13. júla 1995). Možnosť osoby pozbavenej osobnej slobody „*osobne sa vyjadriť*“ je jednou zo základných procesných záruk spravodlivého procesu (rozsudok vo veci Sanchez-Reisse v. Švajčiarsko z 21. októbra 1986). Rovnako tak ústavný súd vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že väzba ako zásadný zaistovacie inštitút predstavuje výrazný zásah do základného práva jednotlivca na osobnú slobodu, a preto neodmysliteľnou procesnou zárukou pri takomto zásahu musí byť právo dotknutej osoby „osobne sa vyjadriť“, teda byť vypočutá súdom k dôvodom a okolnostiam ďalšieho zotrvania vo väzbe (III. ÚS 84/06). Na druhej strane ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre formuloval tiež právny názor, podľa ktorého nemožno ani judikatúru ESLP vykladať tak bezmedzne, že by z nej vyplývala povinnosť druhostupňového súdu rozhodovať o väzbe, resp. jej ďalšom trvaní vždy po vypočutí obvineného, bez ohľadu na konkrétne okolnosti prípadu (IV. ÚS 45/08).

Ak teda krajský súd zrušil uznesenie okresného súdu o vzatí sťažovateľa do väzby, pred ktorým bol sťažovateľ ako obvinený vypočutý v súlade s § 72 os. 2 Trestného poriadku, iba pre formálne nedostatky a o vzatí do väzby rozhodol rovnakým výrokom, ako rozhodol okresný súd v zrušenom uznesení, pričom dôvody, pre ktoré okresný súd vzal sťažovateľa do väzby, nespochybnil, nie je možné takéto uznesenie krajského súdu

považovať za také rozhodnutie o väzbe, pred ktorým musí byť obvinený podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku opätovne vypočutý.

Z citovanej časti odôvodnenia krajského súdu je tiež zrejmé, že krajský súd uviedol dôvody, pre ktoré nezapočítal dobu zadržania sťažovateľa od 6. októbra 2014 od 17.00 h do 7. októbra 2014 do 11.54 h do doby trvania väzby. Ústavný súd konštatuje, že právny názor krajského súdu je dostatočne odôvodnený skutkovo i právne, pričom sťažovateľ neuvádza žiadne skutočnosti, na základe by ústavný súd mohol dospieť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa takýmto výrokom krajského súdu.

Vo vzťahu k tvrdeniu sťažovateľa o porušení označených práv tiež tým, že pri rozhodovaní o vzatí do väzby prihliadal i na jeho predchádzajúce odsúdenia, ústavný súd poukazuje na túto časť odôvodnenia uznesenia krajského súdu:

„Okrem... podozrenia ako jedného z predpokladov vzatia obvinenej osoby do väzby je v posudzovanej veci v súčasnom štádiu trestného konania splnená aj ďalšia podmienka väzobného stíhania obvineného, a to existencia väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. Podľa zistenia krajského súdu uvedený väzobný dôvod, pre ktorý bola obmedzená osobná sloboda obvineného M. K. jeho vzatím do väzby, sa opiera o celkom konkrétne skutočnosti vyžadované zákonom, pričom z nich vyplýva reálna obava z následkov predpokladaných v ustanovení upravujúcom dôvod preventívnej väzby.

Z lekárskeho správy vo vyšetrovacom spise zabezpečených vyplýva, že obvinený M. K. je osoba so závislosťou na alkohole. Z uvedeného dôvodu bolo potrebné ho i hospitalizovať na psychiatrickom oddelení FNŠP v Žiline. Z tohto dôvodu bol i zmarený jeho výsluch po zadržaní dňa 6.10.2014. Z opisu skutku, pre ktorý mu bolo vznesené obvinenie vyplýva, že protiprávneho konania sa má dopúšťať od nezisteného dna mesiaca máj roku 2014. V odpise registra trestov má obvinený 3 záznamy o odsúdení. Naposledy bol odsúdený rozsudkom Okresného súdu Čadca zo dňa 16.4.2008, sp.zn. 1 T/70/2007, kedy bol uznaný vinným z takého istého skutku a bol mu uložený trest odňatia slobody na 3 roky so skúšobnou dobou 4 roky do 16.4.2012 s určením probačného dohľadu. Vo veci bolo vyslovené, že sa v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia osvedčil a na páchatel'a sa hľadí akoby nebol odsúdený. Týmto rozsudkom mu bolo uložené i ochranné

protialkoholické liečenie ambulantnou formou. I predchádzajúce odsúdenie zo dňa 4.8.2004 je pre taký istý trestný čin. I v tejto veci bolo obžalovanému uložené ochranné protialkoholické liečenie ústavnou formou, z ktorého bol prepustený 29.9.2005. Napriek tomu, že v oboch prípadoch sa na páchatel'a hľadí akoby nebol odsúdený, nemožno tieto odsúdenia prehliadnúť. V tejto súvislosti krajský súd konštatuje, že obžalovaný je osoba, ktorá má sklon k páchaniu rovnakej trestnej činnosti. Zrejme predchádzajúce tresty, i keď si tieto vykonal a hľadí sa na neho akoby nebol odsúdený, na jeho prevýchovu neboli postačujúce. Práve uvedené záznamy a závislosť obžalovaného na požívaní alkoholických nápojov sú tými konkrétnymi skutočnosťami, ktoré zakladajú dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. Tieto skutočnosti vo vzájomnej súvislosti dostatočne odôvodňujú obavu, že obvinený v prípade neväzobného stíhania by v páchaní trestnej činnosti pokračoval.“

Z citovanej časti odôvodnenia uznesenia okresného súdu je zrejmé, že krajský súd nevidel dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku iba v predchádzajúcich odsúdeniach sťažovateľa sa rovnaké trestné činy, ale v spojení s ďalšími skutočnosťami, a to že trestnej činnosti sa mal sťažovateľ dopúšťať už od mája 2014, teda 5 mesiacov pred vznesením obvinenia a závislosťou sťažovateľa od alkoholu. Zároveň však ústavný súd zdôrazňuje, že zohľadnenie predchádzajúcej trestnej činnosti obvineného pri posudzovaní väzobných dôvodov tzv. preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je bežne súdmi akceptovanou skutočnosťou pri posúdení osoby obvineného v kontexte hodnotenia nebezpečenstva, že sa dopustí konania, ktorému má väzba zabrániť. Zahľadenie odsúdenia neznamená, že sťažovateľ trestný čin nespáchal, ale že súdy nemôžu na túto okolnosť prihliadať pri ukladaní trestu v inom konaní.

V súvislosti s námietkou sťažovateľa, že krajský súd nerozhodoval o jeho sťažnosti proti uzneseniu krajského súdu, ústavný súd konštatuje, že podľa § 185 ods. 2 Trestného poriadku sťažnosťou možno napadnúť každé uznesenie policajta okrem uznesenia o začatí trestného stíhania. Uznesenie súdu alebo prokurátora možno sťažnosťou napadnúť len v tých prípadoch, v ktorých to zákon výslovne pripúšťa, a ak rozhoduje vo veci v prvom stupni. Z citovaného ustanovenia § 185 ods. Trestného poriadku je zrejmé, že uznesenie krajského súdu, ktorým bolo rozhodnuté o sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu, nie je

rozhodnutím, proti ktorému je sťažnosť prípustná, keďže nejde o rozhodnutie v prvom stupni. Vzhľadom na uvedené nemohol krajský súd porušiť označené práva sťažovateľa tým, že sa jeho sťažnosťou proti uzneseniu krajského súdu nezaoberal a odkázal ho na podanie mimoriadneho opravného prostriedku.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd v závere uvádza, že sťažnosť taktiež nespĺňala zákonom predpísané náležitosti podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde, pretože k sťažnosti nebolo pripojené splnomocnenie pre advokáta na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. januára 2015